

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Vijfheerenlanden

Onderzoek gemeente

Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 28 september 2021

Samenvatting

De inspectie houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld.

Volgens de analyse van de digitale vragenlijst van de gemeente Vijfheerenlanden bestaan er mogelijk risico's ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke vve-verplichtingen in deze gemeente. We hebben daarom besloten een onderzoek uit te voeren.

We hebben de vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben we de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Beeld van de kwaliteit van vve binnen de gemeente

De kwaliteit van vve in de gemeente Vijfheerenlanden is overwegend voldoende. De gemeente is een fusiegemeente met verschillende kernen die onderling ook verschillen in populatie. Het beleid van de fusiepartners is inmiddels redelijk op elkaar afgestemd en de gemeente gaat nu van start met het grondig evalueren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Er zijn ambities geformuleerd die worden vastgelegd in beleid voor de toekomst. Voor twee standaarden voldoet de gemeente niet aan de wettelijke vereisten. Hiervoor krijgt zij een herstelopdracht.

Wat gaat goed bij vve?

De meeste onderdelen van het vve-beleid binnen de gemeente zijn van voldoende kwaliteit. Zo is er een definitie van de doelgroep geformuleerd en is de toeleiding goed geregeld. Ook heeft Vijfheerenlanden veel aandacht voor beleid om eventuele problemen bij kinderen vroeg te signaleren. Tenslotte zorgt de gemeente ook voor het maken van afspraken rondom bijvoorbeeld het ouderbeleid en het te volgen programma.

Wat moet beter bij vve?

De gemeente voldoet aan twee wettelijk verplichtingen niet. Dit betreft allereerst het bereiken van voldoende peuters zodat kinderen die hiervoor in aanmerking komen ook daadwerkelijk de voorschool

Gemeente: Vijfheerenlanden
Gemeente nummer: 1961

OAB-budget gemeente 2020:
€ 1.619.200,-

Aantal houders in de gemeente
zonder voorschoolse educatie:

Aantal houders in de gemeente met
voorschoolse educatie: 5

Aantal kinderdagverblijven
met voorschoolse educatie in de
gemeente: 11

Aantal schoolbesturen in de
gemeente: 9

GGD-regio: Utrecht

bezoeken. Daarnaast betreft het het maken van afspraken met de schoolbesturen over de resultaten van vroegschoolse educatie.

Wat kan beter bij vve?

Er is verbetering mogelijk in het formuleren van concrete doelen. De gemeente heeft namelijk wel beleid geformuleerd, maar concrete doelen ontbreken waardoor het moeilijk is vast te stellen of de gemeente tevreden is met de kwaliteit. Ook het ouderbeleid kan verder verbeteren door de hulpvraag van ouders beter na te gaan. De gemeente is zich hiervan bewust en heeft inmiddels nieuwe ambities geformuleerd hiervoor.

Vervolg

De gemeente Vijheerenlanden voldoet voor de standaarden Bereik en Resultaten op dit moment niet aan de wettelijke vereisten. In hoofdstuk 2.2 is een afspraak over vervolgtoezicht opgenomen.

1. Opzet onderzoek

De inspectie heeft onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Vijfheerenlanden.

Werkwijze

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens eerder onderzoek van het vve-beleid van de gemeente.
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente;
- Intern overleg met het team Kinderopvang over GGD-toezicht in de gemeente;
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar over het vve-beleid van de gemeente;
- Beoordeling van het vve-beleid van de gemeente Vijfheerenlanden.

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Onderzoeksactiviteiten

Wij hebben de jaarlijkse vragenlijst, ingevuld door de gemeente, geverifieerd. Dit hebben we gedaan aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in dit rapport aangegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en de afspraken over het vervolgtoezicht.

In hoofdstuk 3 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- K Kan beter
- V Voldoende
- G Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek bij de gemeente Vijfheerenlanden op de standaarden voor vve.

Samenvattend oordeel

De gemeente Vijfheerenlanden voldoet grotendeels aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve. Dit geldt niet voor de standaarden Bereik en Resultaten.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind			•	
1.2 Bereik	•			
1.3 Toeleiding			•	
1.4 Doorgaande lijn			•	
1.5 Resultaten	•			
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders		•	
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau		•	

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Gemeentelijk vve-beleid

Definitie doelgroep

De standaard Definitie doelgroepkind beoordelen we als voldoende. De gemeente Vijfheerenlanden heeft gekozen voor een brede definitie waardoor meer kinderen in aanmerking komen voor voorschoolse educatie. Deze is niet alleen gebaseerd op het risico op achterstand in taalontwikkeling en het opleidingsniveau van de ouders maar zorgt ervoor dat alle kinderen waarvan het CJG vindt dat ze voorschoolse educatie nodig hebben, een indicatie krijgen.

Bereik

De gemeente kan niet met zekerheid stellen dat alle kinderen met een vve indicatie ook daadwerkelijk deelnemen. De standaard Bereik beoordelen we daarom als onvoldoende. De gemeente wil hier wel graag zicht op krijgen maar is voor de gegevens hierover afhankelijk van de aantallen indicaties die de GGD doorgeeft. Echter, door technische problemen kan de GGD deze aantallen niet leveren. De gemeente werkt aan een oplossing.

Toeleiding

De standaard Toeleiding beoordelen wij als voldoende. Om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk doelgroepkinderen naar de voorschool gaan, heeft de gemeente afspraken gemaakt met de regionale GGD. De GGD (het consultatiebureau) heeft de opdracht alle kinderen waar dit voor nodig is, naar de voorschool toe te leiden. Dit lukt niet voor alle kinderen. In sommige kernen binnen de gemeente willen ouders hun kinderen, op grond van hun identiteit, niet naar de voorschool sturen. Hier heeft de gemeente nog geen antwoord op, wel heeft de gemeente de ambitie meer kinderen gebruik te laten maken van de voorschool.

Doorgaande lijn

De standaard Doorgaande lijn beoordelen wij als voldoende. De gemeente heeft afspraken gemaakt met de voor- en vroegscholen over de overdracht van kindgegevens. Alle voorscholen gebruiken hiervoor een overdrachtsformulier en verzorgen een warme overdracht voor de kinderen uit de doelgroep. Naast overdracht van kindgegevens zijn er ook andere aspecten die bijdragen aan een doorgaande lijn tussen de voorschool en de vroegschool. Hier liggen kansen voor de gemeente. Dit betreft bijvoorbeeld de doorgaande lijn van het aanbod, het pedagogisch educatief handelen of de samenwerking met ouders. Door deze onderdelen ook in het gemeentelijk beleid te betrekken kan de doorgaande lijn op meerdere fronten steviger worden.

Resultaten

We beoordelen de standaard Resultaten als onvoldoende. In de Wet op het primair onderwijs staat dat de gemeente wettelijk verplicht is met de schoolbesturen van de basisscholen afspraken te maken over

de resultaten van vve (WPO art.167, lid 1b). De gemeente heeft weliswaar vastgelegd dat er afspraken zijn gemaakt maar niet hoe die afspraken luiden. Ook is onduidelijk of en hoe schoolbesturen zich vervolgens verantwoordden hierover. De gemeente is met het nieuwe beleid voornemens om deze afspraken te herzien en eveneens toe te zien op de naleving hiervan.

Coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeente voert regie op vve. De standaard Coördinatie van vve op gemeentelijk niveau beoordelen we daarom als voldoende. Dit wel met de kanttekening dat dit van recente datum is en daarom nog weinig geborgd. Door wisseling in personeel, de fusie van verschillende gemeenten en vervolgens de Corona crisis, is er vertraging ontstaan in het ontwikkelen van beleid maar is de gemeente ook het zicht op het huidige beleid kwijtgeraakt. Momenteel zorgt de gemeente voor continuïteit in personeel. De huidige beleidsmedewerker analyseert het huidige beleid en heeft nieuwe ambities geformuleerd die zullen uitmonden in nieuw beleid. Er is veel draagvlak bij de wethouder en uitvoerende partijen voor goed vve-beleid en de contacten zijn goed. Hiermee neemt de gemeente Vijfheerenlanden de regie weer terug.

Vve-beleidscontext

Programma

De voorscholen gebruiken een integraal vve-programma. De gemeente zorgt hiervoor doordat in de subsidievoorwaarden voor vve staat dat de aanbieders van vve moeten werken met een gecertificeerd vve-programma en met een kindvolgsysteem.

Ouders

De gemeente onderkent het belang van de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind en maakt daar werk van. De gemeente heeft globaal zicht op de ouderpopulatie doordat het de verschillen in oudersamenstelling tussen de kernen kent en de ouderactiviteiten hierop aanpast. De samenwerking tussen kinderopvang, JGZ, scholen en bibliotheek verloopt constructief. Wel is nog verbetering mogelijk door gerichter ouders te bevragen op wat zij nodig hebben aan activiteiten. Dit kan variëren van extra taallessen tot opvoedondersteuning of hulpverlening. Door hier gerichter op in te spelen kan de ouderparticipatie vergroot worden en daarmee mogelijk ook de deelname aan voorschoolse educatie.

Externe zorg

De gemeente realiseert samen met de zorgpartners een sluitend netwerk van externe zorg voor jonge kinderen. De gemeente probeert hierbij aansluiting te vinden tussen de voorschoolse educatie en kinderopvang enerzijds en de hulpverlening anderzijds door middel van het project "peuterplus". Dit is een mengvorm van kinderopvang en hulpverlening, gericht op het vroeg signaleren van een hulpvraag

en vervolgens direct deze hulp te bieden. Hierbij is een pedagoog intern betrokken bij de kinderopvang met intensieve contacten met het sociaal team waar de jeugdhulpverlening deel van uitmaakt.

Interne kwaliteitszorg vve-locaties

De gemeente kan meer doen om de interne kwaliteitszorg rond vve op voor- en vroegscholen te stimuleren. De gemeente weet dat de vve locaties hun eigen kwaliteit regelmatig evalueren en bijstellen maar heeft er nog geen zicht op hoe de locaties dit doen en heeft daarover ook geen afspraken met hen gemaakt. Het past bij de coördinerende rol van de gemeente om dat wel te doen. De gemeente kan daarmee beter zicht krijgen op de kwaliteit en sturen op eventuele verbeterpunten in het aanbod voor doelgroepkinderen.

Gemeentelijke evaluatie

Zoals eerder vermeld, is de gemeente momenteel bezig de regie over de voorschoolse educatie in handen te nemen. Als eerste is de gemeente gestart met het in kaart brengen en evalueren van het huidige beleid en op basis van nieuwe ambities ook nieuw beleid te formuleren. Door de evaluatie vooral te richten op de beoogde effecten (aan de hand van concrete en meetbare doelen) kan de gemeente in samenhang in beeld brengen wat zij doet om de kwaliteit van de voor- en voerschoolse educatie te versterken en wat zij daarmee bereikt.

Vve-condities

GGD

De gemeente heeft geregeld dat de GGD op de voorscholen de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie beoordeelt. Daarmee is deze standaard voldoende.

Subsidiekader

De gemeente heeft een gemeentelijk subsidiekader vastgesteld en hanteert dit. Daarmee beoordelen we ook deze standaard voldoende.

2.2. Afspraken vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij?	Wat doen wij?
<p>Ve gemeente</p>	<p>... van de gemeente</p>	
<p>De gemeente weet niet zeker of het aantal plekken voor voorschoolse educatie (in aantal en spreiding) waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal kunnen deelnemen aan voorschoolse educatie, voldoet. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 166, lid 1 van de WPO).</p>	<p>De gemeente zorgt uiterlijk in januari 2022 voor het zicht op voldoende aanbod voor voorschoolse educatie en stuurt ons een overzicht van het aantal doelgroepeuters in de gemeente op grond van de eigen doelgroepdefinitie, het aantal kindplaatsen met voorschoolse educatie dat is gerealiseerd en het non-bereik.</p>	<p>Wij controleren in januari 2022 of het aanbod voorschoolse educatie voldoende is en laten dit weten aan de gemeente.</p>
<p>De gemeente maakt geen afspraken met de schoolbesturen over wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn. De gemeente voldoet hiermee niet aan de wettelijke eis (art. 167, lid 1b van de WPO).</p>	<p>De gemeente spreekt met de schoolbesturen af wat de resultaten van vroegschoolse educatie moeten zijn en stuurt ons uiterlijk in januari 2022 de gemaakte afspraak toe.</p>	<p>Wij controleren in januari 2022 of de gemaakte afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie voldoende zijn en geven een terugkoppeling aan de gemeente.</p>

3. Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van B en W een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Vijfheerenlanden geeft aan hoe zij hiermee aan de slag gaat.

Ons college heeft kennis genomen van uw rapport over de uitvoering van ons onderwijsachterstandenbeleid en de daarin door u geconstateerde tekortkomingen.

Wij kennen deze tekortkomingen en werken het afgelopen jaar hard aan versteviging van het onderwijsachterstandenbeleid. In april 2021 heeft onze raad het nieuwe, ambitieuze beleidsplan "Naar een goede start voor alle kinderen in Vijfheerenlanden" vastgesteld. Daarin zijn bereik, doorgaande lijn en monitoring belangrijke aspecten die we de komende periode willen verbeteren. De eerste stappen daarin zijn al genomen. We gaan er dan ook vanuit aan uw verwachtingen te kunnen voldoen en de tekortkomingen eind van dit jaar te hebben opgelost.